

LİF BİTKİLERİ

PAMUK TARIMI

TOHUM YATAĐI HAZIRLAMA

- Ön bitki pamuk ise toprak işlemesine “çubuk kesme” ile başlanır.
- Sap kesiminden sonra toprak pullukla 20-30 cm derinden sürülür.
- Kışa doğru tarlanın otlanması halinde, tav durumu uygun ise ikileme yapılabilir. Tav durumu uygun değilse bu işlem ilkbahara bırakılır.
- Sonbaharda yapılan işlemlerden sonra, toprak bu şekilde ilkbahara kadar bırakılır.
- Tohum yatağı hazırlığına, hedeflenen ekim tarihinden yaklaşık 10 gün önce başlamak gerekir.
- İlkbaharda, oluşan yabancı otların yok edilmesi, toprağın kabartılarak havalandırılmasını, ısınmasını ve fazla nemin giderilmesini sağlamak için toprak goble-disk, diskaro, kültüvatör veya kazayağı ile işlenir.
- Tarladaki otlanma çok yoğunsa, ikinci bir sürüm yapılabilir.
- Ekim öncesi toprağın merdane ile bastırılması gerekir.

EKİM

Ekim için;

- Son don riskinin geçmiş olması gerekir,
- 5 cm derinliğindeki toprak sıcaklığının 15 C'yi bulması gerekir;
- Erken fide gelişim döneminde düşük sıcaklık riskinin olmaması gerekir.

Ülkemizde pamuk ekimi

- Çukurova bölgesinde Mart sonu-Nisan ortası,
- Ege, Antalya ve GAP bölgesinde Nisan sonu-Mayıs başı dönemlerinde yapılır.

Pamuk ekimi;

- Mibzerle sıraya,
- Sırta ve
- Karık içerisinde olmak üzere üç şekilde yapılır.

Ülkemizde yaygın olarak mibzerle sıraya ekim yapılmaktadır. Ekim normu olarak normal mibzerle ekimde **3-3.5 kg**, hassas (pnömatik mibzerle ekimde tohum iriliğine göre **0.8-1.5 kg** kadar tohumluk ekimi önerilmektedir.

Pamuk ekim derinliđi,

- Ekim zamanına
 - Toprak yapısına,
 - Topraktaki nem derinliđine
 - Sıcaklığa bağlı olarak değişir.
- Pamuk yetiřtirilen çođu yer için **2.5-4 cm** ekim derinliđi yeterlidir.

Pamuk ekim sıklığı,

- Çeřidin morfolojik özelliklerine,
 - Toprađın verimlilik durumuna,
 - Ekim zamanına,
 - Yetiřtirme yöntemine göre deđiřmektedir.
- Ülkemizde pamuk üretiminde genellikle **70-76 cm** sıra arası mesafesi kullanılmakta; sıra üzeri mesafesi ise **14-20 cm** arasında değişmektedir.

BAKIM

Yapılan başlıca bakım işlemleri:

- Kaymak kırma,
- Çapalama,
- Seyreltme,
- Yabancı ot kontrolü,
- Sulama,
- Gübreleme,
- Hastalık ve zararlılarla mücadele
- Yaprak döktürme

KAYMAK TABAKASI KIRMA

Tohumlar normal olarak ekimden bir hafta 10 gün sonra çimlenir. Çimlenme sırasında aşırı yağış veya çimlendirme sulaması yapılmışsa toprakta kaymak tabakası oluşur ve çimlenmekte olan bitkilerin toprak yüzüne çıkmasını engeller. Bunun sonucu genç bitki toprak yüzüne çıkamayarak kurur. Bu nedenle toprak yüzünden hafif bir tırmık geçirilerek kaymak tabakası kırılmalıdır. Kaymak tabakasını kırılırken tırmık dişlerinin genç fidelere zarar vermemesi için tırmık dişleri geriye doğru kıvrılmalıdır.

ÇAPALAMA

Çapalama pamuk yetiştiriciliğindeki en önemli bakım işlerinden biridir. Pamuk tarlasında çapalama elle ve çapa makineleri ile yapılır. Sulu pamuk tarımında tarlanın yabancı ot durumuna göre 2-3 kez el, 3-4 kez traktör çapası yapılmalıdır.

Birinci çapalama: Pamuk fidelerinin 2-3 yapraklı olduğu dönemde yapılır. İlk çapalama genellikle elle yapılır. Bazı durumlarda birinci çapalama ile birlikte seyreltme de yapılır.

İkinci çapalama: Birinci çapalamadan 2-3 hafta sonra ve daha derin olarak yapılır. İkinci çapalama makine ile rahat bir şekilde yapılabilir. İkinci çapalama ile birlikte seyreltme de yapılır.

Üçüncü ve dördüncü çapalama: Yağmur veya sulamalardan sonra veya toprak yüzeyinde yabancı otların çoğalması hâlinde üçüncü veya dördüncü çapalama yapılabilir. Bu çapalar fazla derin yapılmaz. Çapalama işlemi elma oluşmaya başlayınca bırakılmalıdır.

Seyreltme: Pamuk ekiminde fazla tohum kullanıldığından birim alanda olması gerekli fide sayısından daha fazla fide bulunmaktadır. Fazla fidelerin alınması gereklidir. Bu işleme seyreltme adı verilir. Seyreltme mümkün olduğu kadar erken ancak bitkiler olumsuz koşullardan daha az etkilenecekleri duruma geldiğinde yapılmalıdır. Bu nedenle seyreltme işlemi fide çıkışından sonra 20 gün içinde tamamlanmalıdır.

GÜBRELEME

Pamuk bitkisi topraktan en fazla azot, fosfor, potasyum, kalsiyum, magnezyum ve kükürt kaldırır. Kalsiyum, magnezyum ve kükürdün topraklarımızda yeterli ölçüde olması yanında diğer gübrelerin dolgu maddelerinde de bulunması bu elementlerin toprağa ayrıca verilmesini gerektirmez. Ülkemizde pamuk bitkisine verilecek ortalama gübre miktarları yetiştiricilik yapılan bölgelere göre aşağıdaki tabloda verilmiştir. Aşağıdaki tabloda verilmeyen potasyumlu gübreler, yapılacak toprak analizlerinin sonuçlarına göre verilmelidir.

Bölgeler	Verilecek Gübre Miktarı	
	Azot (kg/da)	Fosfor (kg/da)
Çukurova	12-14	4-5
Ege	9-12	4-5
G.Doğu	8-10	4-5
Antalya	9,5-11	5-6

SULAMA

Pamuk bitkisinin su ihtiyacı 500-700 mm arasında değişmektedir. Pamuk bitkisinin su ihtiyacı bitki ve toprak durumuna bakılarak anlaşılabilir. Yeterli miktarda su alamayan pamuk bitkisinde durgunluk ve pörsüme görülür, yaprak rengi koyulaşır, saptaki kırmızılık tepe tomurcuğuna kadar ilerler, hızlı bir çiçeklenme başlar, silkme çoğalır, koza oluşumu azalır ve küçülür. Özellikle beyaz çiçek bitkilerin tepesine iyice yaklaşmış ve bu durum tüm tarlada açık olarak izleniyorsa sulama zamanı geçmiştir. Bu durum meydana gelmeden sulama yapılmalıdır. Pamuk bitkisi en fazla suya çiçeklenme döneminde ihtiyaç duyar. İlk sulamadan sonra topraktaki nem durumu ve bitki kontrolleri yapılarak 15 gün aralıklarla sulama yapılmalıdır. Sıcaklığın yüksek olduğu temmuz ağustos aylarında sulama aralığı 10 güne kadar inebilir. Son sulama ise bitkide yaklaşık %5-10 oranında koza açımının olduğu dönemde yapılır ve daha sonra sulama yapılmaz. Pamuk yetiştiriciliğinde uzun tava (border), karık, yağmurlama ve damla sulama yöntemleri kullanılmaktadır. Sulama yönteminin seçiminde toprak özellikleri, eğim, su kaynağı ve sulama giderleri göz önünde tutulmalıdır.

An irrigation system watering a cotton field in the state Mississippi

